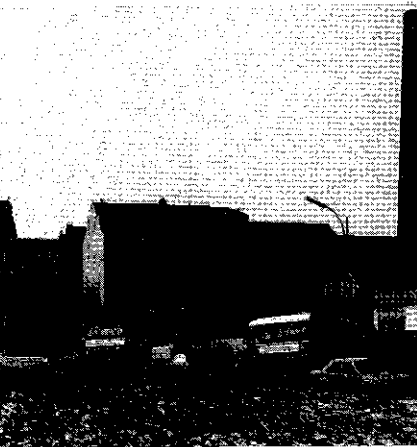

**HET SAMENLEVINGSOPBOUW-
GEBEUREN IN VLAANDEREN
IN 1985**

1985 werd een doorsnee-jaar voor het samenlevingsopbouwgebeuren in Vlaanderen. De gestarte herstructurering van 1982 werd doorgetrokken naar de provincies West- en Oost-Vlaanderen, Limburg en Vlaams-Brabant met de start van een provinciaal RISO. Het ontwerp van dekreet werd door de Hoge Raad voor de Samenlevingsopbouw verfiynd en overgemaakt aan de toenmalige minister voor kultuur Poma.

Binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap verhuisde de sektor samenlevingsopbouw van de administratie van permanente vorming naar die van gezin en maatschappelijk welzijn begin 1985. De nieuwe administratieve verantwoordelijken werkten zich in in het reilen en zeilen van de samenlevingsopbouwsektor.

RISO-Brussel werd geremd in de uitbouw van de maximale formule. De twee projekten van buurthuis De Kassei traden met terugwerkende kracht elk voor 3/4 toe in de zogenaamde maximale formule. In het dossier van de overgang van de tijdelijke werkgemeenschappen naar het RISO kwam geen evolutie.

**HET SAMENLEVINGSOPBOUW-
GEBEUREN IN BRUSSEL IN
1985**

1985 was een goed jaar. Na het startjaar 1984 werden in de programmatie 1985 enkele krachtlijnen uitgetekend. We beperken ons hier tot drie citaten gekozen uit de goedgekeurde programmatie 1985.

CITAAT 1 :

Op het vlak van de organisatorische uitbouw dienen de samenstelling en taakopdrachten van zowel de algemene vergadering als van de raad van beheer herschikt te worden. Algemeen wordt gedacht dat :

- De taakopdrachten konkreet moeten benoemd worden, ze doorzichtig en duidelijk omschrijven, procedures ontwikkelen,...
- Vertrekend vanuit de eigen noden en behoeften van de projekten in samenspraak met de gekoöpteerde leden van de algemene vergadering gemeenschappelijke doelstellingen formuleren en deze in een werkplan uitvoeren (voorberedende nota's zijn AV 84/3 dok. d en f).
- Onze eigen organisatieontwikkeling zowel inhoudelijk als organisatorisch toetsen aan de ontwikkelingen van het mogelijk nieuw ontwerp van dekreet.
- Op de nota RvB 85/3 dok. c besliste de raad van beheer dat het team een organisatieontwikkelingsnota zal maken voor de raad van beheer van 3/4/1985.

CITAAT 2 :

De RISO-staf herschikt zijn taakverdeling met betrekking tot de te begeleiden projekten. De staf zal een onderscheid maken tussen de organisatorische ontwikkelingen en de inhoudelijke ondersteuning.

Hoe het projekt ter plaatse uitbouwen op het vlak van de organisatieontwikkeling? Minimale versus maximale formule op korte of lange termijn? Hoe tijdelijke werkgemeenschappen integreren in de RISO-formule? Vanuit de staf zal Johan al deze ontwikkelingen opvolgen in samenspraak met de beerraad en algemene vergadering van het RISO, de projekten met hun vrijwilligers-stuurgroep leden en/of beheraadsleden en de gesubsidieerde beroepskracht.

CITAAT 3 :

De publikatie "Opbouwwerk Brussel" zal verder tweemaandelijks verschijnen onder leiding van A. Storme voor de redaktie en van K. Vermeersch voor de lay-out. Het eerste nummer van de jaargang '85 verschiijnt half februari. Bedoeling van dit blad is niet plaatsvervangend te gaan werken voor de (bestaande) publikaties van de projekten. In dit opzicht zijn de artikels niet naar bevolkingsgroepen gericht, wel naar vrijwilligers van stuurgroepen, professionele medewerkers en geïnteresseerden in het sociaal-kulturele veld en daarbuiten in Brussel.

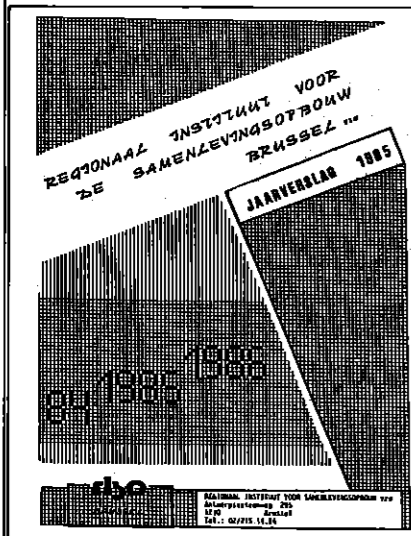
De redaktionele lijn zal bepaald worden door de behoefte aan een instrument om : ervaringen en resultaten van projekten aan de eigen achterban en de buitenwereld kond te maken; bevindingen van het opbouwwerk op een hoger (beleids)niveau te brengen; nieuwe ontwikkelingen en ideeën te verspreiden.

Dit alles via goed leesbare artikels, geschreven door een ruime kring van medewerkers. Dit is althans de bedoeling!

Als we nu de nota van de programmatie 1985 (6 blz.) en het recent uitgegeven jaarverslag 1985 (36 blz.) naast elkaar

Leggen en vergelijken, dan kunnen we stellen dat de RISO-ontwikkeling binnen Brussel een duidelijk gezicht aan het krijgen is. Sleutelmomenten binnen deze evoluties waren: het tweemaal 3/4 toetreden van de projektwerkers van buurtwerk De Kassei in de zogenaamde maximale formule van het RISO, de hersamenstelling van de algemene vergadering en beheerraad, de brochure van 2 jaar RISO-Brussel (oktober 1985) met een overzichtsdossier van de projekten en enkele omkaderende teksten, de vijf nummers van het tijdschrift "Opbouwwerk Brussel" waarin het reilen en zeilen van onze werking uitvoerig besproken wordt, de opgestarte gesprekken tussen NCC-RISO-TWG over hun aanvullende en dynamische ontwikkelingen,...

De 11 projekten evolueren globaal genomen gunstig. De adhoc kommissie die de projekten evalueerde in opdracht van de raad van beheer formuleerde haar advies waarin goede en concrete verfijningselementen vervat zitten.

Als we het jaarverslag 1985 doorbladeren dan vallen de hiernavolgende elementen op.

Verdere stappen in de organisatieuitbouw

In de raad van beheer werden in de vergaderingen van de maanden maart-juli verschillende interne nota's besproken rond de organisatieontwikkeling van het RISO. Deze zijn uitgemond in de zogenaamde

werktekst "Opbouwwerk in Brussel: naar een duidelijk organisatorisch perspectief" (zie 'Opbouwwerk Brussel', 1985 (1), nr.4 p. 33-36). De inleidende tekst gaf duidelijk de doelstelling en het statuut van de tekst aan: *"Met de samenlevingsopbouw vergaat het als met een restaurant waar men het in de keuken niet eens raakt over de ingrediënten die tot schotels moeten worden verwerkt: men kibbelt en de klanten in de eetzaal blijven op hun honger zitten. Insiders weten dat er in de sektor veel gepraat wordt om op een ordentelijke wijze uit de tunnel van de herstructurering te geraken. Deze tekst is een poging tot meer doorzichtige globale organisatieontwikkeling vanwege RISO-Brussel. Het is geen eindtekst, wel een stuk waarvan de grote lijnen door de algemene vergadering aanvaard werden als zinnige bakens waarbinnen de discussie een eind verder kan komen. Mochten onze klanten er beter van worden!"*

De uittredende raad van beheer (oktober 1983-september 1985) presenteerde deze werktekst in september aan de hersamenstelde algemene vergadering, die deze tekst als een goed uitgangspunt voor de volgende werkjaren bestempelde. Ook in het opbouwwerkwereldje in Vlaanderen werd deze tekst geloofd omwille van zijn heldere bekommernis om de dynamische krachten die in de sektor aanwezig zijn niet nodeloos te blijven versnipperen. Met de komst van de nieuwe algemene vergadering en beheerraad werd de startperiode afgerond. Taakgericht zullen de verschillende geledingen hun eigen sub-opties verder moeten gaan verfijnen. Het is duidelijk dat dit een meerjarige opdracht is, waarvan de elementen tot konkretisering duidelijk terug te vinden zijn in de programmatie voor dit werkjaar.

De interne keuken

Als men de interne werknota's en de gepubliceerde rapporten, met onder meer de paarse bundel (projektoorstellen 1984)

en de projektkaarten 1985 (evaluatie 1984 en programmatie 1985) kritisch naleest, dan ziet men de kwalitatieve vooruitgang zonder meer. Het is door het invoeren van deze projektkaarten in 1984 dat we voor het eerst materiaal verkregen hebben dat vatbaar was voor evaluatie. Voor de evaluatie van de projekten voor 1985 deden we een beroep op een zestal externe deskundigen op velerlei terreinen in het welzijnsgebeuren. Zij onderstreepten deze algemene kwalitatieve groei in het algemeen en formuleerden de volgende suggesties om in de toekomst aan te werken:

- * Wat wil het projektmatic opbouwwerkproject bereiken als effect: een pilootwaarde of een verzelfstandiging van een voorziening? Bijvoorbeeld wat wil men als resultaat zien van een werking rond het ontwikkelen van een dienstencentrum? Wil men dat het eindperspectief het realiseren van een dienstencentrum is en dat na realisatie de opbouwwerker zich terugtrekt? Of wil men dat men dit realiseert en dat de opbouwwerker binnen deze instelling verder draait in het instellingsgebeuren? Voor beide dringt zich een verantwoording op binnen de spelregels van het opbouwwerkproces in strikte zin.
- * Moet niet meer nadruk gelegd worden op overleg met bestaande maatschappelijke verbanden. Moet RISO op de tweede lijn zijn taak ook niet meer gaan profileren in die richting?
- * Er wordt een discrepantie vastgesteld tussen een veelal ontzaglijke problematiek en wat men in feite doet, kan doen. Het werken in de marge staat hier ter discussie.
- * Er is eveneens een discrepantie tussen de doelgroep die men theoretisch beoogt en de mensen waar men in feite mee werkt. Dit hangt samen met de discussie over de draagkracht van sommige bevolkingsgroepen. Is opbouwwerk in sommige situaties überhaupt mogelijk?

De RISO-staf begeleidde de 11 projekten op vraag en aanbod, zowel individueel als kollektief.

In het eerste halfjaar grepen er maandelijks vergaderingen plaats waarin methodiekontwikkelingssessies opgezet werden naast de thematische bijeenkomsten van de buurtgerichte bejaardenwerking en de woongroep.

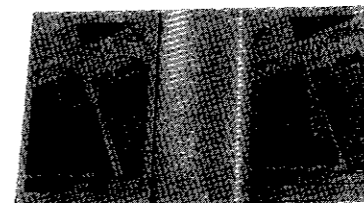
Bij de programmatie in de tweedaagse van 12 en 13 september met de vaste beroepskrachten werden de werkvergaderingen herschikt.

De werknemers van het RISO, de staf en de 4 werkers van de projekten in de maximale formule, kwamen vanaf toen maandelijks samen in een maximaal team om verder te werken aan methodische leervragen die voortspruiten uit hun werkzaamheden. Ook is er een aparte werkgroep waarin de vier opbouwwerkers binnen de tijdelijke werkgemeenschappen elkaar ook maandelijks ontmoeten. Er waren twee werkgroepen rond een thematische invalshoek: buurtgerichte bejaardenwerking en werkgroep wonen; waarin met opbouwwerkers, vrijwilligers en deskundigen in die specifieke thematiek getracht wordt zo realistisch mogelijk te werken.

Voor de vrijwilligers werd een nieuwe cyclus opgezet, bestaande uit drie ontmoetingen van en voor vrijwilligers. De trend van de spontane ontmoetingen en representaties bij sleutelmomenten verhoogt zinderogen; denken we maar aan den Jef van de Havenwijk die in Ukkel en Hat Rad rondtoert, aan de "Kat"-speldjes die op recepties verschijnen in de Havenwijk, aan de tocht naar het Geuzemuseum en zeer recentelijk aan de aanwezigheid van vele bewoners op de nieuwjaarsreceptie. Ook het uitwisselen van ideeën, ervaringen zorgt voor het nodige animo.

De streekdoorlichting en de prospektie blijven een minder uitgewerkt werkaandachtspunt. Gezien de onduidelijkheden van de herstructureringsinitiatieven van het beleid en de veelheid van de meest uiteenlopende vragen aan de stafleden is

hiervoor niet voldoende ruimte vrij gemaakt. Meer in de informele sfeer werd getracht aanwezig te zijn in het Brusselse samenlevingsopbouwgebeuren en de belangrijke evoluties te volgen en te inventariseren. Dit resulteerde in een aantal werknota's en artikels in de vorige jaargang van ons tijdschrift "Opbouwwerk Brussel".

RISO en de externe werkzaamheden

Ook in 1985 bleef de politieke situatie ongewijzigd. De aandachtspunten van de nieuwe regeringsverklaring over Brussel werd door het Kongres van de Brusselse Vlamingen met verontwaardiging beluisterd. De opties om binnen het Brussels Overleg Samenlevingsopbouw, waarin de 7 socio-kulturele koepels te Brussel verzameld zijn, te komen tot betere samenwerkingen en afstemmingen van de onderscheide functies, verzwakte in de tweede helft van het jaar. Een grondig debat over het cultuurbeleid met onder meer de nota Poma bracht weinig resultaat en versterde posities.

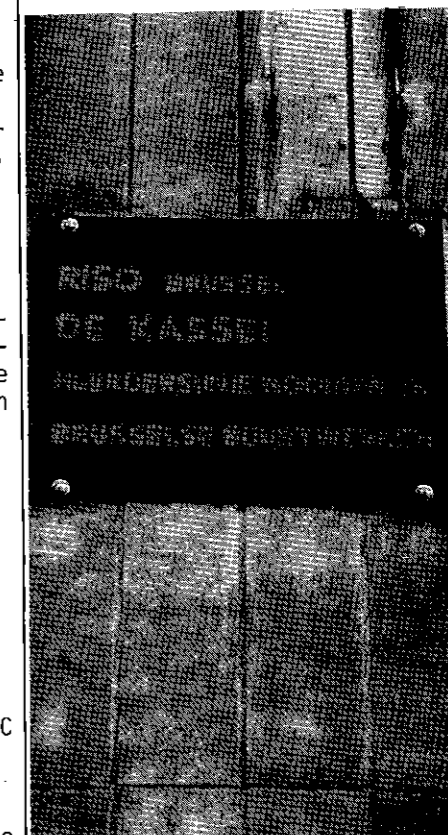
De kongreswerking 1985-86 sloopte de nodige aandacht op naast de vele samenwerkingsvelden binnen VIBOSO en de NCC en allerhande functionele werkkontakten op de terreinen van arbeid-wonen-welzijn. De lijst van deelname aan externe werkgroepen is veelomvattend en bestrijkt de meest diverse terreinen. De staf is zich bewust van de gevaren die inhe-

rent aan deze opdrachten vervat zitten. Een gerichte keuze in functie van de doelstellingen van het RISO, de concrete vragen van de projekten met hun vrijwilligers blijven onze criteria.

Bij wijze van afronding

RISO-Brussel werkt verder zoals het in haar doelstellingen vervat ligt. We verheugen ons op een goede samenwerking met allerhande organisaties, administraties, politieke verantwoordelijken en zeker niet te vergeten de talrijke vrijwilligers die zich onbaatzuchtig inzetten voor het opbouwwerkgebeuren in het Brusselse. We nodigen iedereen uit om met ons mee te zoeken naar een gegede RISO-ontwikkeling. Graag bereid tot verder gesprek en geïnteresseerden kunnen altijd het jaarverslag 1985 aanvragen op het RISO-sekretariaat.

J.M.

Om de afwezigen vooralsnog van de sfeer op de RISO-receptie te laten proeven, brengen we hieronder enkele exclusieve foto's van onze huisfotograaf. Ze spreken stuk voor stuk voor zichzelf. Verder willen wij ook nog wel wat kwijt over de officiële momenten. Van RISO-voorzitster Agnes Goris drukken we de openingstoespraak af. De foto van adjunct-kabinetschef R. Strybol wordt voorzien van enig begeleidend commentaar.

"Welkom op de nieuwjaarsreceptie van RISO-Brussel. Eerst wil ik vooral de mensen van de stuurgroepen van de projecten verwelkomen, omdat zij het toch zijn die het werk doen. Dan verwelkom ik speciaal dhr. Rudy Strybol, adjunct-kabinetschef bij de nieuwe minister van cultuur dhr. Dewael, en mevr. Suzy Mommaerts, op het kabinet verantwoordelijk voor de samenlevingsopbouw.

Waarom een nieuwjaarsreceptie op 30 januari? Daar hebben wij verschillende redenen voor. Eerst omdat iedereen al lang nieuwjaar gevierd heeft en wij dan tenminste opvallen! Een andere reden is dat we iedereen uit de stuurgroepen op een andere manier wilden samen brengen dan met serieuze vergaderingen. Het is een mogelijkheid om elkaar te leren kennen; voor diegenen die mekaar al kenden is het een weerzien. We hebben ook al de projecten tentoongesteld, zodat ieder eens kan kijken waar het opbouwwerk in Brussel zoal mee bezig is.

Een laatste reden is dat we 2 jaar RISO willen vieren: sinds 13 oktober ll. bestaan we inderdaad al 2 jaar; dat was ook een aanleiding om diegenen uit te nodigen waar wij in het werken mee te maken hebben: de NCC, het sociaal-kultureel werk in Brussel, mensen uit de Trefcentra; kortom mensen waar wij wel één en ander van verwachten. Want iedereen weet nog wel niet zo goed wie we zijn. Het zijn trouwens vragen die we nogal eens horen: wie en wat zijn jullie eigenlijk en zijn jullie er wel nodig. Uiteraard heel moeilijke vragen. Eerst wie of wat we zijn. Da's niet zo eenvoudig om uit te leggen. Bovendien hangt het antwoord op die vraag dan nog af van diegene aan wie je de vraag stelt. Wees dus op je hoede, misschien zijn er verborgen verleiders. Maar hoe dan ook, ik weet het wel, en ik ben straks ter beschikking van wie het juiste antwoord wil kennen.

De tweede vraag is ook al heel moeilijk te beantwoorden. Ik vind natuurlijk dat we er nodig zijn. En daarbij, heb je al één vereniging gekend die zegt er niet nodig te zijn? Dit alles neemt niet weg dat er nog vele vragen zijn waar wij onder meer dit jaar een antwoord op willen zoeken. Zo bijvoorbeeld op het feit hoe een opbouwwerkproject moet afgebouwd worden. Want een project starten is één zaak, maar het afbouwen is een heel andere zaak. Daar staan we in '86 voor, voor verschillende projecten.

Een ander probleem is dat een opbouwwerkproject niet zo maar uit de lucht komt gevallen. Het vraagt een zekere inbedding, een kapstok waar je het kan aan ophangen; dat kan op velerlei manieren gebeuren, maar is niet zo gemakkelijk. We hebben daarvoor ook signaleerders nodig, in het sociaal-kultureel werk, het welzijnswerk, enz... Een ander probleem is dat opbouwwerk op structuren wil inwerken, dat zijn vaak overheden (maar heel uiteenlopende), dat zijn zowel gemeentebesturen als OCMW's, het Brussels Gewest, woningbouwmaatschappijen als allerlei instellingen van sociale dienstverlening.

Wij hebben vaak het gevoel dat men ons niet hoort; of spreken we misschien niet luid genoeg, of hoort men aan de andere kant niet altijd zo goed?? Zo zie je dat er nog heel wat te doen is dit jaar en de volgende jaren; dit zijn trouwens nog maar enkele van de problemen waar we voorstaan.

Maar genoeg nu; wij vieren nieuwjaar en wensen u het allerbeste voor de resterende 11/12!" (Agnes Goris, voorzitter RISO-Brussel)

30 januari 1986
nieuwjaarsreceptie RISO

Adjunkt-kabinetschef Rudy Strybol bracht een korte groet over vanwege gemeenschapsminister Patrick Dewael. De minister, aldus R. Strybol, heeft grote waardering voor de sector van de samenlevingsopbouw. Binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten zou hij dan ook het nodige doen om de herstructurering tot een goed einde te brengen. Vanzelfsprekend zou RISO-Brussel in de toekomst verder op de ministeriële belangstelling kunnen rekenen.

